

mindre Jordbrug til gode? Men det kan jo være, at det ærede Medlem er gaaet saa meget op i Gudssejerner, at det er ham om at gøre, særlig at støtte den Side af Jordbruget, i Stedet for at støtte det mindre Jordbrug. Det skulde man tro efter de Udtalelser, der nu fremkom fra ham. Naar det ærede Medlem endvidere ikke kan forstå, at Tienden ikke har samme Værdi for Tiendehyderen som for Tiendesejeren, tillader jeg mig at gøre den Bemærkning, at Grunden til, at han ikke kan forstå det, er, at han ikke er Landmand, og særlig, at han aldrig har prøvet, hvad det er at være Jorpagter, og ikke ved, hvad det er at yde noget in natura. Thi naar man staar lige over for et Forhold, hvor man skal yde en vis Afgift, saa foretrækker jeg og foretrækte vist alle at yde den in natura, og hvorfor? Fordi Penge ere noget, der bliver fastsat, men hvad der ydes in natura, bevæger sig efter Prisjerne, og man kommer lettere over at yde noget in natura, end over at betale den rene Stilling. Tal med Bønderne om dette, om de hellere ville betale in natura eller med kontante Stillingen, saa sige de: Nej, vi ville hellere betale in natura (Modsigelse). De Herrer kunne sige, at det er galt, men jeg tror, at jeg har mere Kendskab til dette end de Herrer, der sige, at det er galt. (Modsigelse). Jo, det tror jeg nok, at jeg har, baade fra Bøndernes Standpunkt og fra et Jorpagterstandpunkt, idet jeg har svaret Ydelse in natura i adskillige Aar og ved, hvad det betyder, og ogsaa ved, hvad det betyder at svare i Penge, og hvad man staar sig bedst ved. Naar det saa til Slutningen blev sagt af den ærede Ordfører, at Mindretallet havde stillet sit Forslag som et Agitationsemne, saa overlader jeg til den ærede Ordfører sit Vedkommende at bedømme, hvad han mener om vort Forslag; men jeg mener om det Forslag, Flertallet har stillet, at det ikke naar det, der er tilfaldet med dette Forslag, nemlig et praktisk Resultat. Det andet lader jeg ligge, det lader jeg den ærede Ordfører om, det kunne vi tales ved om uden for denne Sal, og det behøve vi ikke at tage op her. Dette Forslag faar ikke virkelig reel Betydning, men faar kun den Betydning, at maatte i enkelte Tilfælde Tiendespørgsmaalet kan blive løst, men at det saa vil give nyt Stof til Riv og Tvedragt. Naar man virkelig vilde naa en Ordning af dette Forhold, saaledes at man vilde opnaa noget, maatte man have tilbudt mere, end her er gjort, for at saa Forholdet løst. Selv om man vil sige, at det, der er opstillet fra Mindretallets Side, var vel meget, maatte man dog

tilbyde noget, som man vilde gaa med til i den Retning, hvis man vilde naa et for alle Parter tilfredsstillende Resultat, og jeg anbefaler derfor Mindretallets Endringsforslag.

Alberti: Jeg har en Følelse af, at det høje Ting i Betragtning af den fremrykkede Tid ønsker, at jeg skal fatte mig saa kort som muligt. Om det vil lykkes, ved jeg ikke rigtig, thi der er et ikke ringe Antal Talelere, hvis Bemærkninger til mig jeg skal besvare. Jeg skal dog søge at gøre det saa kort som muligt, og skulde jeg overpringe en Bemærkning, er Ulykken ikke saa stor, da Forholdene have udviklet sig saaledes her, at enhver paa Forhaand ved før Mødets Begyndelse, hvorledes han vil stemme. Den ærede Indenrigsminister udtalte, at Mindretallets Forslag er uklart. Det er en Skønssag, det er af den Slags Ting, det ikke nyttter stort at disputere om, mig forekommer det meget klart, og det forekommer mig ogsaa, at den Diskussion, der har været ført her i Aften, har vist, at det har været Modstanderne af Forslaget temmelig klart, hvad det egentlig gik ud paa. Derimod forekommer det mig ikke uklart, men mærkeligt, hvad den ærede Minister udtalte, at Tienden i sit Væsen er en tosidet Kontrakt. Jeg har aldrig før hørt Tale om, at Tienden var en Kontrakt, eller overhovedet hørt Tale om Kontrakter i saadanne Forhold, hvor Staten med Tvang og Magt har paalagt Borgerne en Ydelse, og derfor kan jeg heller ikke være enig med den ærede Minister i hans Betragtning, at man ikke fra Lovgivningsmagtens Side skulde kunne gribe ind i den Slags Forhold. Den ærede Minister sagde, at Ekspropriation kunde ikke finde Sted, hvor det laa i Parternes Haand, om der skulde eksproprieres eller ikke. Det er vist ogsaa en Fejltagelse. Den Gang, der udkom en Lov om Afløsning af Pligtarbejde, blev det jo lagt i hver enkelt Pligtarbejders Haand, om han vilde have det Forhold afløst eller ikke, og om han vilde have det afløst ved Tvang eller ikke. Den Gang vedkøndte man sig, at det kunde lade sig gøre, og det forekommer mig ogsaa, at man i Virkeligheden har gjort eller vil gøre det samme ved alle de Jærnbanelove, som blibe vedtagne. Det overdrages Ministeren at give Koncession paa alle disse Jærnbaner, og naar han har givet Koncessionen, afhænger det virkelig af den, der har faaet Koncessionen, om Baneforetagendet bliver gennemført eller ikke, det kommer til at afhænge af ham, om der skal finde Ekspropriation Sted eller ikke. Det er kun rent i Almindelighed, at